

کزانش پژوهش

ماده واحد دو فوریتی شناسایی و طراحی
شغل دستیار و کلیل با مدت کارآفرینی
فارغ‌التحصیلان حقوق

کدیزوهشی : ۱۳۹۶-۱۰۵-۲

کزانش پژوهشی دانشگاهی حقوقی علامه

میدان انقلاب، خیابان وجید نظری، بین خیابان فخر رازی و ۱۲ فروردین، پلاک ۸۱
تلفن: ۰۱۰-۶۳۸۷۷۱۰۲ | نمایر: ۰۱۰-۶۳۸۷۷۱۰۲
www.Lawpedia.ir | research@lawpedia.ir

الله
أَكْرَمُ
أَحْمَدُ

کزارش پژوهشی

ماده واحده دو فوريتی شناساني و طراحی شغل دستيار و كيل بايد ف کارآفریني فارغ التحصيلان حقوق

نسخه نهایی

بسم الله الرحمن الرحيم
الله أعلم
الحمد لله رب العالمين
الله أكبر
سبحان الله رب العالمين

عنوان: ماده واحده دو فوريتى شناسايي و طراحى شغل دستيار وکيل با هدف کارآفرینى
فارغ التحصيلان حقوق

تهيه کننده: مرکز پژوهش دانشنامه های حقوقی علامه

تاریخ تهیه: بهمن ۱۳۹۶

تعداد صفحات: ۵۷ صفحه

مجری پروژه : رقیه ماستری فراهانی

ناظر علمی: محمد درویش زاده کاخکی

فهرست مطالب

۱- بیان مسئله	۹
۲- هدف اصلی.....	۱۰
۳- سؤال اصلی.....	۱۰
۴- اهمیت	۱۱
۵- تعاریف عملیاتی	۱۲
۱-۵- ماده واحده کارآفرینی ویژه فارغ التحصیلان حقوق و سایر رشته‌های کارشناسی	۱۲
۲-۵- فارغ التحصیلان حقوقی	۱۳
۳-۵- فارغ التحصیلان سایر رشته‌های کارشناسی	۱۳
۴-۵- وکیل استاد	۱۳
۵-۵- دستیار وکیل	۱۴
۶-۵- امور مقدماتی وکالتی	۱۴
۷-۵- برخی از مستندات قانونی راجع به توسعه اشتغال به شرح زیر است:	۱۴
۸- چه ظرفیت‌هایی برای اشتغال و کارآفرینی فارغ التحصیلان حقوق وجود دارد؟	۱۵
۹- ۱- ظرفیت نهادها	۱۶
۹- ۲- ظرفیت نیازهای ملموس	۱۶
۱۰- ۳- جمع بندی	۱۸
۱۱- ۷- چه ذینفعانی برای کارآفرینی فارغ التحصیلان حقوقی وجود دارد؟	۱۸

۱۹.....	۱-۷ نهادهای حاکمیتی شامل قوه قضائیه و ضابطان.....
۲۰.....	۲-۷ نهادهای وکالت و کارشناسان رسمی .....
۲۱.....	۳-۷ اشخاص وکلا.....
۲۲.....	۴-۷ فارغ التحصیلان حقوق .....
۲۳.....	۸- چه تجارب مشابه و تایید کنندهای در داخل کشور وجود دارد:.....
۲۳.....	۱-۸ تجربه تعریف و ایجاد لیست دستیاری ستادی در دستگاههای اجرایی:.....
۲۴.....	۲-۸ تجربه طراحی و اجرای رشتههای تحصیلی و شغلی دستیاری قضایی:.....
۲۵.....	۹- چه تجارب مشابهی در سایر کشورها وجود دارد؟.....
۳۱.....	۱۰- چه مبانی توجیهی و حمایت گری از این ایده وجود دارد؟.....
۳۲.....	۱۰-۱- مبانی توجیهی ناشی از توسعه حرفه وکالت .....
۳۳.....	۱۰-۲- مبانی توجیهی ناشی از کاهش تنش میان نهادهای ملی و مدنی .....
۳۴.....	۱۰-۳- مبانی توجیهی ناشی از درون مایه اقتصاد مقاومتی.....
۳۵.....	۱۰-۴- مبانی توجیهی ناشی از روش استاد- شاگردی .....
۴۱.....	۱۱- چه تمهیدات و مشکلاتی در مقابل این ایده وجود دارد؟ .....
۴۱.....	۱۱-۱- حساسیت‌های صنفی .....
۴۲.....	۱۱-۲- تفاوت نگرشی و ارزشی نهادهای ملی و صنفی .....
۴۳.....	۱۱-۳- نگرش‌های مربوط به مقاومت در مقابل تغییر .....
۴۴.....	۱۲- اجرای این ایده دارای چه الزاماتی می‌باشد: .....
۴۴.....	۱۲-۱- عدم مداخله در فرایندهای شناسایی، جذب و بکارگیری دستیاران .....

۱۲-۱- آزادی انتخاب دستیار توسط وکیل استاد ۴۵
۱۲-۲- اکتفا به وظیفه نظارتی و سیاست گذاری ۴۵
۱۲-۳- الزامات، تعریف و تمایز عناوین سطوح شغلی ۴۶
۱۲-۴- الزامات، ربط و پیوند سیستمی میان دستیار و استاد وکیل مربوط ۴۷
۱۲-۵- الزامات آموزش‌های عمومی ۴۷
۱۲-۶- الزامات، تدوین آیین نامه اجرایی با محوریت وزارت دادگستری و تصویب رئیس قوه قضائیه و هیأت دولت ۴۸
۱۲-۷- الزامات پیش‌بینی سازوکار انگیزشی و منزلتی ۴۸
۱۲-۸- تفاوت‌های دستیار وکیل با کارآموز وکالت و منشی وکیل ۴۹
۱۲-۹- تفاوت دستیار با کارآموز وکالت ۴۹
۱۲-۱۰- تفاوت دستیار وکیل با منشی و مدیر دفتر وکیل ۵۲
۱۲-۱۱- متن پیشنهادی ماده واحده کارآفرینی ویژه فارغ التحصیلان حقوق و سایر رشته های کارشناسی ۵۳

۱- بیان مسأله

کارآفرینی یکی از مهمترین دغدغه‌های دولت و مردم است. حجم عظیم تأکیدات مقام معظم رهبری و مراجع قانونگذاری و اجرایی برای رفع موانع تولید و اشتغال و ظرفیت‌های قانونی متعددی، که در این خصوص وجود دارد، امری مسلم و نیاز به شناسایی ایده‌های کارآفرین را نشان می‌دهد. یکی از زمینه‌های پر تقاضا برای اشتغال و کارآفرینی مربوط به فارغ‌التحصیلان حقوق و حتی سایر رشته‌های کارشناسی است. تعارضات موجود میان نهادهای مدنی و مراجع دولتی و عدم توافق‌هایی که در خصوص «اصل وجود آزمون و کالت» و یا محدودیت نصاب و «ظرفیت پذیرش وکیل» وجود دارد و راه اندازی کمپین‌های انتقادی و اعتراضی علیه نهاد آزمون و کالت و... همگی نشان از ضرورت توجه به کارآفرینی برای فارغ‌التحصیلان حقوق دارد. رقابت میان کاندیداهای هیأت مدیره کانون‌های وکلا و نگاه به شعارهای مطرح شده از سوی آنها و موضع‌گیری‌های نمایندگان مجلس شورای اسلامی تمامًا حاکی از ضرورت توجه و برنامه‌ریزی برای نیاز موجود و مسلم و واقعی برای «اشغال فارغ‌التحصیلان حقوقی» است. ویژگی تعلق ریاست محترم جمهور به جمعیت حقوقی کشور و حقوق‌دان بودن ایشان نیز مزید بر علت بوده و

اهمیت توجه به این موضوع را دو چندان می‌کند. در این راستا مسأله‌ای که باید به آن پاسخی دقیق و سنجش‌گرانه داد آن است که برای کارآفرینی فارغ‌التحصیلان حقوق به طور خاص و کارشناسان سایر رشته‌ها به طور عام چه اقدامی می‌توانیم انجام دهیم؟ و چگونه می‌توانیم دغدغه‌ها و نگرانی‌های جامعه و نهادهای مستقل مدنی و مراجع صنفی و نمایندگان جامعه مدنی را مورد توجه قرار دهیم؟ و چگونه به نیازها و واقعیت‌های موجود و فشار ناشی از تقاضای موجود که مجلس شورای اسلامی و مراجع دولتی را درگیر کرده است پاسخ دهیم؟ در این پژوهش تلاش شده است با شناخت دقیق از واقعیت‌های موجود به این مسأله پاسخ داده شود.

۲- هدف اصلی

هدف اصلی عبارت است از کارآفرینی برای فارغ‌التحصیلان حقوق با رعایت خواستها و اجتناب‌های موجود برای نهادهای مدنی و نهادهای حاکمیتی.

۳- سؤال اصلی

سؤال اصلی این است که چه اقداماتی می‌توان برای کارآفرینی فارغ‌التحصیلان حقوقی انجام داد؟ این سؤال قابل تقسیم به سؤال‌های زیر است.